

— стремежа му към издигане, усъвършенстване, към по-висока култура.

Въ образитѣ на Ралица, Райка (въ поемата Бойко) и Вела (Кървава пѣсень) Славейковъ ни представя идеалния типъ на българката. Тежкитѣ беди и нещастия не сж въ състояние да сломятъ сърцето на пленителната по хубостъ и дваждѣ по-привлекателната по доброта — Ралица. Нейната омайна усмивка грѣе като слънце, защото е озарена съ свѣтлината на безкрайната ѣ обичъ къмъ Ива и къмъ нейното малко дете. Стоичко убива мжжа ѣ, тя остава вдовица, работи на чужди хора, но не пада духомъ: майчината обичъ побеждава негодитѣ, и когато тя погледне сина, си на устнитѣ ѣ цѣфва сжщата усмивка, съ която тя е гледала неговия баща.

Още по-интересна е Райка — Бойковата жена. Тя е безкрайно добра и кротка, обича дълбоко, но когато мжжъ ѣ се отнася пренебрежително и грубо къмъ нея, тя безмълвно понася всичко, гълта сълзитѣ си и въ предсмъртния си часъ не казва нищо за Бойка, който става причина за смъртъта ѣ: тя го укрива и казва, че сама се подхлъзнала и паднала.

Но нейното нравствено величие поразява жестокия ѣ мжжъ, и следъ погребението ѣ, той изпитва страшна самотност и мжжа, и пролива сълзи на горчиво разкаяние.

Когато рисува народния животъ, Славейковъ не забравя да се спре и на свидетеля на преходнитѣ сждбини на нашето племе, неговъ закрильникъ и утешителъ — стария бащица Балкана, безъ който не можемъ да си представимъ живота на българина. Особено въ Кървава пѣсень той съ възторгъ говори за него и за неговитѣ пушци, въ които, споредъ народнитѣ повѣрия, живѣятъ змейове.

Живиятъ интересъ, който проявяваше Славейковъ къмъ народното творчество, заличава

въ склонността му да заема и обработва мотиви отъ народнитѣ пѣсни, както въ Нераздѣлни (по нар. пѣсень за Милчо и Янка), въ Чумаи (по Лазаръ и Петкана), Псаломъ на поета (по Дона болна лежи) и пр.

Съ голѣма вещина той подбра хубави наши народни пѣсни за английски преводъ, които придружи съ прекрасна статия за българската народна пѣсень.

Най-после „народното“ въ Славейковата поезия се чувствува въ неговия поетически стилъ. Той е събралъ и овѣковѣчилъ най-хубавитѣ и оригинални народни изрази.

Достатъчно е да прочетемъ Коледари, Ралица, Бойко и Кървава пѣсень, за да се убедимъ, че той познава родната речъ въ нейнитѣ най-голѣми тънкости. Ето само нѣколко цитати:

Ехъ да ги цункамъ азъ таквизъ самунъ-душмани
Умътъ имъ връкъ-шовръкъ подъ женскитѣ сукмани.
А тѣзи ми юнаци,
Що по кюшетата опъватъ салъ мустаци,
Въ полето знаещи, че се пласти трева,
Въ гората ходили, но само за дърва!
Борци!
А искатъ все на готово кравай.

и пр. и пр.

Заслугитѣ на Славейкова въ изобразяването и изучаването на всичко народно, сж толкова голѣми, че ний, неговитѣ, съвременници нѣкакъ не можемъ достатъчно да ги почувствуваме и оценимъ. Нима ако неговата душа не бѣ сродна съ душата на народа, ако той не черпѣше жива вода изъ свѣжия изворъ на народното творчество — поезията му щѣше да бжде тѣй съдържателна и интересна, каквато е сега?

Въ това отношение той трѣбва да служи за образецъ на младитѣ ни поети, които трѣбва да заякчатъ връзкитѣ си съ народа и съ неговото творчество, а не да се чуждятъ отъ него.

М. Николовъ

